

їх в землю. Подумайте, всьо время вертється в узком репертуарі, вєдь єто всьо равно, что болтаться чудному пловцу в судні, гдє он нє в состояннї развернуть всьо своєю іскуство. Єму нужен простор, большому кораблю необходимо плавать в широком морє. Нє скрою, мнє даже язык ваш нравїтся, но почему то он кажется мнє детским лепетом, спасобним виразїть очень поетично любовнїє рєчї, природу, но что касается високїх ідєї, науки,— он нє в состояннї, всьо єто вїйдєт наївно смєшним. Напрїмер «Гамлет» Шекспїра, кєм то перєведьон на ваш язык так: «Бути, чи не бути, вот так закавіка!». Ха! ха! ха! Вєдь єто просто уморїтельно смєшно: «Бути чи не бути, вот так закавіка!».

Тут я вжє нє витєрпїв і перєбїв його промову:

— А ви,—кажу,—А. С., читалї самї єтот перєвод?

— Нєт, я сам нє читал, но мнє перєдавалї.

— Нє всякому слуху вєртє, А. С. Єто ізобрєтєнїє ізвєстнаво землячка рєнєгата Піхна, а іздєваться над тєм, что їм нє дорого, всє рєнєгати куда гаразди! Они могут увєрїть наївно вєрїющих в їх авторїтєт людєї, што на вєрбї груші.

— Что єто значить—на вєрбї груші?—здивувєся Суворїн.

— Кажу, можно увєрїть людєї, что груші растут і зрєют на вєрбє.

— А! а-а! Ха! ха! ха! єто очень остроумно,—засмїявєся Д. Суворїн.—Ну, а скажїтє, ви навєрноє знаетє, как перєведьон єтот монолог Гамлета? Мнє інтєресно бїло бї сравнїть с подлїнником.

На щастя, я трошки знав цєй монолог і продеклямував:

Жити чи не жити, от в чїм рїч!
О, коли б дє вєзьми тїжкє тїло
та змогло розпасться, розтрошитися,
з росою, чи туманом взятися,
коли б Вічний нє карав на небї
самогубця! Боже, милїй боже,
які гїдкі, звївєчєні й марнї
на мїї погляд втїхї на сїм свїтї!
Цє жїтїя, немов садок зелєний,
дє бур'ян порозростаєся буйно...

Далї я нє знав і зупинївся. Д. Суворїн дуже уважно слухав і в кїндї промовїв:

— Да, пожалуй, єто очень нєдурно, даже поетично! Но всьо єто нє нужно. Оно уже єсть, перєведєно на русскїй язык, а вєдь ваше то, что ви називаетє языком, нє єсть самостоятєльный язык, а одно із многочислєннїх нарєчїй аднаво общєво рускаво языка. Вєдь давольно знать русскїй, чтобы дословно понїмать всьо то, что ви гаварїтє на сцєнє, за малїми ісключєнїями. Я,

наприклад, у Шевченка не маю жодного слова мені незрозумілого. Звичайно, якщо ви будете використовувати свої вирази вираженнями словами, тоді і народ ваш не зрозуміє вас...

— Так що якщо я продекламувати вам із Шевченка,—ви зрозумієте і перекладете без всяких труднощів?—переклад я д. Суворіна.

— Палайте, без всяких труднощів.

— В такому випадку прошу переклад:

Гармидер, галас, гам у гаю,
срамотні співи, аж лящить—

продекламував я. Суворін на хвилину задумався і попросив іще раз продекламувати. Я продекламував іще раз.

— Дозвольте, да будь то не із Шевченка? У Шевченка єтаво неє.

— Ні,—кажу,—з Шевченка,—є така поема, «Княжна» зветься.

— Да, но трудно тут нічево неє. Как ви сказали? Гар-гар?

— Гармидер,—кажу.

— Но будь то слово не малорусское, єто больше жидовское, оно потому мені і незрозуміло. А дальше «галас»—зробив він акцент на ає замість на га,—єто голос! «Гам»—ну—єтово я тоже не розумію, а уже у «гаю»—єто понятно, в саду.

На цьому переклад його зупинився, бо коли дійшов до «срамотних співів», тут він зовсім осоромився і, заплутавшись у манірних, сам посміявся, додавши:

— Ну, єто із одних єво стихотвореній не популярних, а все остальное мені зрозуміло. Да, гаспада, я все ж таки возвращаюсь к прежнему разговору. Говорю, как мені жаль ваших талантов. Брасайте вы вашу узкую национальную речку і впливайте в широкое, безбрежное море обще-русского театра. Поступайте на русскую сцену. Вам дадут прекрасное содержание, а вы внесете новую, свежую струю; развернувшись в широком море русского репертуара, М. К., какие бы вы перлы создали при вашем таланте! Или вот вы, М. Л. Таких комиков у нас мало, вы могли бы занять видное место. Или вот он,—він показав на мене,—при єво таланте і внешних данных, будь то какой бы был герайчский любовник!

— Да, но тогда нам пришлось бы свой театр совсем оставить,—каже М. К. Заньковецька.

— Почему? Ведь вы также могли бы играть і свої льогенькіє п'єски, да не только льогенькіє, а і большіє. Єто внесло бы разнообразіє в репертуар. Как вы думаете, Марко Лукич?

— Да, разумеется, если можно было бы ставить малорусские вещи, єто было бы очень хорошо, і я против поступления нічево не имел бы.